

Verejný deficit za rok 2022 prekvapivo nízky

Deficit verejnej správy dosiahol v roku 2022 úroveň **2,0 % HDP**, čo znamená **výrazné zlepšenie tak oproti cieľu schváleného rozpočtu vo výške 4,9 % HDP**, ako aj voči doterajším odhadom RRZ. Pozitívna odchýlka oproti rozpočtovým cieľom až o 2,9 % HDP je najvyššia od roku 2005. Voči rozpočtovaným číslam, najväčšie zmeny boli vyššie príjmy vrátane nedaňových príjmov, nižšie investície v obrane a vyššie výdavky v samosprávach.

Za nízkym deficitom boli hlavne vyššie daňovo-odvodové príjmy kvôli nečakane vysokej inflácii. Ďalším faktorom bola konzervatívna protiinflačná výdavková politika realizovaná v roku 2022, nakoľko výdavky neboli zvýšené napriek vyššej inflácii (vyššie nárasty sú plánované až v roku 2023). Navyše väčšinu jednorazových krízových výdavkov vláda dokázala pokryť novými jednorazovými príjmami. Významnú úlohu hralo aj nižšie čerpanie kapitálových výdavkov v obrane.

Pozitívnu správou je, že zlepšenie voči rozpočtu nastalo mimo jednorazových protikrízových výdavkov, ktoré naopak mierne vzrástli, nakoľko rozpočet nerátal s ruskou agresiou na Ukrajinu. Trvalá časť deficitu, tzv. **štrukturálny deficit, je tak už druhý rok na najnižšej úrovni v histórii SR.**

Hrubý dlh dosiahol úroveň 57,8 % HDP, čo je oproti predpokladom rozpočtu pokles až o 3,7 % HDP. Hrubý dlh tak presiahol horné sankčné pásmo dlhovej brzdy, ktoré bolo na úrovni 55 % HDP. Dlh od roku 2020 navyšovala hlavne hotovostná rezerva a náklady na jednorazové protikrízové výdavky.

Najvýraznejšie odchýlky oproti predpokladom rozpočtu boli priamo spojené s vysokým rastom cien. Na strane pozitív prišlo k navýšeniu daňových a odvodových príjmov o 1,5 mld. eur (1,4 % HDP). Naopak, inflácia negatívne vplyva na výdavky, aj keď plné premietnutie do výdavkov prichádza s ročným oneskorením. **Dopad inflačného šoku by bez opatrení zlepšil deficit na úroveň 3,4 % HDP.** Vláda aj vďaka nariadeniu EK z veľkej časti finančne pokryla mimoriadne výdavky novými mimoriadnymi príjmami (tzv. solidárny príspevok), aby znížila dopad na dlh. Vláda tak zodpovedne využila mimoriadny priestor aj nad rámec minima vyžadovaného EK. Zvyšné výdavky rástli pomalšie. Úspora na strane bežných výdavkov nastala v štátnom rozpočte napriek výrazne vyššej inflácii. Naopak hospodárenie samospráv počas ich volebného roka, ako aj výdavky na zdravotníctvo boli vyššie ako bol predpoklad rozpočtu. Čínske clo sa zaznamenalo v deficite v roku 2021 namiesto 2022.

Celkovo v roku 2022 čerpanie domácich investícií mimo obrany bolo takmer v súlade s rozpočtovanou úrovňou kapitálových výdavkov. Vo výsledku tak domáce investície dosiahli čerpanie na úrovni historického priemeru od predchádzajúcej krízy, naďalej však celkové investície vrátane eurofondov mierne zaostávajú za susednými krajinami z regiónu a to napriek prístupu k novým zdrojom z Plánu obnovy. Keďže samotné verejné investície nie sú tak vysoké, je o to dôležitejšie, aby sa neznižovala ich efektívnosť oslabovaním aplikácie princípov Hodnoty za peniaze.

Prijatie väčšieho objemu trvalých opatrení od roku 2023, ako aj pokračovanie vojnového konfliktu však bude znamenať, že takéto historicky nízke úrovne štrukturálneho deficitu sa v tomto roku žiaľ nepodarí udržať.